

Keuze pensioencontract

Simpel. Zo zou pensioen moeten zijn. Niet bepaald een associatie met het nieuwe pensioencontract. In dit artikel laten we zien dat de keuze voor een solidaire of flexibele premiereregeling minder complex is dan het lijkt. We gaan in op de overeenkomsten en laten bij de verschillen zien waar deze mee samenhangen. Het belangrijkste is vast te stellen dat beide contracten gericht zijn op het realiseren van een pensioeninkomen vanaf een zelfgekozen pensioendatum.

Net als nu blijft het pensioeninkomen centraal staan in de pensioencommunicatie. Op basis van de ingelegde premies en daarop behaalde beleggingsrendementen groeit het pensioenvermogen, van waaruit toekomstige pensioenuitkeringen worden gedaan.

De naamgeving van de twee contractvormen helpen bij het begrijpen van de kern van de regelingen. De solidaire premiereregeling (SPR) is in de kern een solidaire regeling met ruimte voor risicodeling tussen generaties. Ingelegde pensioenpremie's worden gezamenlijk belegd. Om de pensioenbeleggingen passend te maken, maken deelnemers deel uit van een groep met vergelijkbare kenmerken: een cohort. Jaarlijks wordt op basis van de opbrengsten van de beleggingen bepaald welk rendement naar welk cohort gaat op basis van

een beschermingsrendement en een overrendement. Oudere leeftijdscohorten krijgen relatief veel beschermingsrendement zodat hun (toekomstig) pensioeninkomen niet veel fluctueert als gevolg van schommelingen in economie en financiële markten.

Jongere leeftijdscohorten voelen sterk de gevolgen van fluctuaties in economie en financiële markten, maar hebben nog een lange (arbeids)horizon om deze fluctuaties op te vangen. De solidariteitsreserve – die wordt gevoed uit premies en/of een deel van het rendement – kan worden uitgekeerd om tegenvallende fluctuaties in rendementen of pensioeninkomen op te vangen. De verwachting is dat oudere leeftijdscohorten hiervan profiteren. Deelnemers kunnen hun individuele pensioenvermogen zien en de mutaties van beschermingsrendement, overrendement en eventuele uitkeringen uit de solidariteitsreserve. Er wordt gezamenlijk belegd zonder ruimte voor individuele keuze in beleggingen. Het huidige gezamenlijke beleggingsbeleid zal wel veranderen als gevolg van een ander toezichtskader en de inrichting van leeftijdscohorten.

Pensioen op maat

De flexibele premiereregeling (FPR) gaat een flinke stap verder in het maatwerk van beleggingen per deelnemer en slechts beperkte deling van risico's over generaties. Iedere deelnemer belegt volgens een lifecycle die passend is voor zijn of haar situatie, waarbij de aanbieder van de regeling keuzemogelijkheden kan aanbieden. De beleggingen van de deelnemers worden net als in de solidaire premiereregeling gezamenlijk belegd.

Solidaire of
flexibel

Alwin Oerlemans

Lex Solleveld

eenvoudiger dan gedacht

ALWIN OERLEMANS, HEAD OF PRODUCT MANAGEMENT APG
LEX SOLLEVELD, DOMAIN LEAD INVESTMENTS & PENSIONS OHPEN

Het rendement op de beleggingen hangt direct samen met de passende lifecycle. What you see is what you get. Fluctuaties in economie en financiële markten werken direct door in de vermogens van deelnemers afhankelijk van hun plek in de lifecycle. Het ontwerp van de lifecycle is zodanig dat jongeren meer fluctuaties hebben dan ouderen, maar de fluctuaties hangen altijd direct samen met de passende lifecycle. Met directe beleggingen in rekeningen van deelnemers is de uitdaging om meer ruimte te maken voor illiquide beleggingen. De opmars van hypotheek in deze beleggingen is een voorbeeld van toenemende illiquide beleggingen in deze portefeuilles. Risicodeling kan plaatsvinden vanuit een risicodelingsreserve (andere naam voor solidariteitsreserve). In figuur 1 zijn de belangrijkste regelingen naast elkaar en naast het huidige pensioencontract gezet. Hierin worden de onderscheidende punten zichtbaar.

Best of both worlds

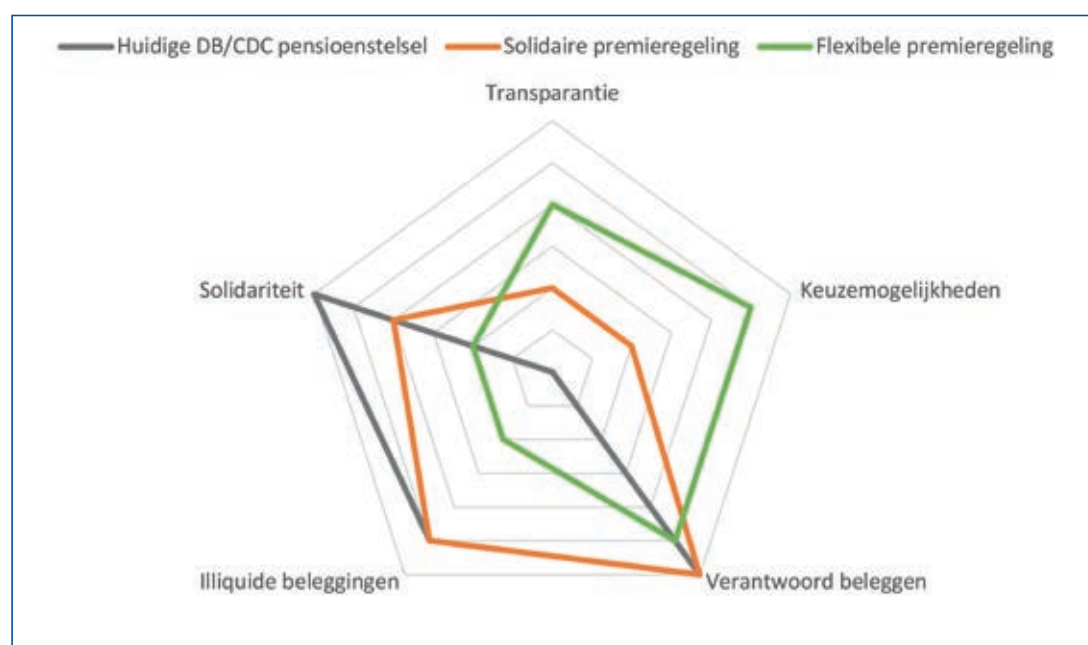
Idealiter hebben we een combinatie van de sterke punten van de beide varianten: voldoende dempingsmogelijkheden om schokken in pensioenuitkomsten op te vangen

en keuzemogelijkheden voor deelnemers om het (toekomstig) pensioen optimaal aan te sluiten op de persoonlijke situatie. Als de behoefte om meer aan te sluiten bij individuele financiële situatie sterk zal toenemen, wordt het toevoegen van uitsmeermethodieken in de FPR lastiger. Een verdere uitbreiding van keuzemogelijkheden in de SPR loopt anderzijds tegen grenzen aan van risicodeling. Evenals de vraag hoe om te gaan met individuele aanspraken op buffers, bijvoorbeeld bij waardeoverdrachten.

Invaren in een betere regeling

Vanuit oogpunt van eenvoud en overzicht is het belangrijk invaren goed te faciliteren en deelnemers inzicht te geven wat de consequenties voor hen persoonlijk zijn. Werkgevers met een ondernemingspensioenfonds hebben met invoering van het nieuwe stelsel geen premie-instrument meer. De premie staat fiscaal vast en plussen en minnen zijn voor rekening en risico van de deelnemers. Veel van deze werkgevers zullen dan ook opteren voor een FPR. Complexiteit rond de verdeling van buffers kan invaren

Zo stabiel
mogelijk
pensioen

Figuur 1:
De belangrijkste regelingen naast elkaar en naast het huidige pensioencontract.

Extra aandacht zorgplicht

echter bemoeilijken. In de SPR zijn duidelijke communicatie over de toedelingsregels en transparantie over de financiële consequenties van invaren voor individuele deelnemers essentieel. Dit is belangrijk voor het draagvlak voor het fonds en bescherming van de reputatie van fonds, bestuurders en sociale partners.

Uitdagingen in uitvoering

De implementatie van de nieuwe regelingen stelt uitvoerders voor grote uitdagingen in communicatie en IT. Ongewisse volumes en een naar de toekomst toe flexibele IT-inrichting zullen gecombineerd moeten worden met lage(re) kosten per deelnemer. Meer transparantie rondom de pensioenoverzichten is

	Criteria / Regelingen	DB/CDC	SPR	FPR
Beleggen en risicoverdeling	Invloed beleggingsrisico's op pensioeninkomen	Volatiliteit leidt tot indexatie of korting	Volatiliteit werkt direct door in geprojecteerd pensioeninkomen	Volatiliteit werkt direct door in geprojecteerd pensioeninkomen
	Rendement op beleggingen	Geen directe toewijzing rendement	Indirect rendement toewijzen via beschermingsrendement en overrendement	Direct rendements-toewijzing via lifecycle
	Invloed rendement op deelgroepen	In principe zelfde impact op alle deelgroepen	Afhankelijk van deelgroep meer of minder volatiliteit toewijzen	Volatiliteit volgt per deelgroep direct uit lifecycle
	Buffermechanisme	Solvabiliteitsbuffer	Verplichte solidariteitsreserve van max. 15% uit premie of rendement	Mogelijkheid risicodelingsreserve van max. 15% gefinancierd uit premie
	Illiquide beleggingen	Toepassing in collectieve portefeuille	Toepassing in collectieve portefeuille	Beperkte toepassing in lifecycles (bijvoorbeeld hypotheek)
Communicatie en zorg voor deelnemer	Inzicht in eigen pensioenvermogen	Inzicht in collectief vermogen en beleggingsresultaten	Inzicht in eigen pensioenvermogen op basis van rendementstoewijzing	Inzicht in eigen pensioenvermogen op basis van lifecycle
	Risicohouding & passendheid	Collectieve risicohouding	Collectieve risicohouding per cohort	Uitvraag risicohouding en toepassing daarvan in gekozen lifecycle
	Flexibiliteit & handelingsperspectief	Geen in relatie tot invulling beleggingen	Beperkte afstemming op leeftijdscohort	Individuele voorkeur en potentie tot aansluiting financiële planning

Schematisch overzicht nieuwe regelingen SPR en FPR en het huidige pensioencontract.

nodig in de klantbediening om vertrouwen te geven richting deelnemers en werkgevers. Dit stelt eisen aan inrichting van de organisatie en deels nieuwe IT-systemen, waarbij het voor de hand ligt dat serieus gekeken wordt naar de voordelen die moderne, cloud-gebaseerde applicaties hebben om juist invulling te geven aan de noodzakelijke flexibiliteit en schaalbaarheid. Welke variant van de premieregeling het ook wordt, de zorgplicht verdient extra aandacht. Deze kunnen we voor het grootste deel invullen door met alle beschikbare kennis de beleggingen passend in te richten en daarover helder en transparant verantwoording af te dragen aan de deelnemers. Zo ontstaat er ruimte om deelnemers actief te betrekken bij andere belangrijke vragen, zoals bijvoorbeeld het duurzaamheidsbeleid achter de beleggingen.

Naar een goede keuze

Sociale partners staan voor de keus welke regeling toe te passen. Belangrijk bij deze keuze is de mate waarin men grip wil houden op fluctuaties in pensioenuitkeringen. In de solidaire premieregelingen is de uitdaging transparant te zijn over de keuzes bij toedeling van rendement en de consequenties daarvan op het persoonlijk pensioenvermogen. In de flexibele premieregeling is juist van belang om deelnemers mee te nemen in de mate van fluctuaties in pensioeninkomen. Vooral neerwaartse aanpassingen kunnen daarbij zorgen geven. Een andere uitdaging is de samenstelling van de beleggingsportefeuille met betrekking tot illiquide beleggingen. ←

Geschreven op persoonlijke titel.

Combinatie
van de sterke
punten

Artikel of adverteren in PBM-media

PBM is het informatieplatform voor de pensioensector en de kring van dienstverleners daar omheen. Per nummer wordt een thema uitgediept. Daarnaast krijgt u een keur van artikelen over essentiële onderwerpen als beleggen, communicatie, PFG, pensioen-uitvoering, cybersecurity en dergelijke.

Voorbeelden van thema's zijn:

- Besturing centraal
- Beleggen, vooruitkijken
- Het nieuwe beleggen
- Big data en pensioenfondsen
- Reputatiemanagement

Als u een goed idee heeft voor een artikel, of meer informatie wenst over adverteren in PBM-media, mail ons dan info@pensioenbestuurenmanagement.nl